

روحيات حيواني

تأثير روان آدمی بر اقتصاد و اهمیت آن برای سرمایه‌داری جهانی

جرج اکرلاف و رابرت شیلر (برندگان نوبل اقتصاد)

ترجمه محمدجواد اشتیاق

www.ketab.ir

سرشناسه:

اکرلوف، جورج ا.، ۱۹۴۰ - م.
Akerlof, George A.

عنوان و نام پدیدآور:

روانشناسی حیوانی: تاثیر روان آدمی بر اقتصاد و اهمیت آن برای سرمایه‌داری
جهانی / جورج اکرلوف، رابرت شیلر؛ ترجمه محمدجواد اشتیاق.
تهران: انتشارات دیپای اقتصاد، ۱۴۰۰.

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

۲۵۶ ص.، ۱۴/۵ × ۲۹/۵ س. م.
۹۷۸-۶۰۰-۴۹۷-۱۰۶-۵

وضعیت فهرست‌نویسی:

یادداشت:

فیبا
عنوان اصلی: Animal spirits : how human psychology drives
the economy, and why it matters for global capitalism,
c2009.

عنوان دیگر:

موضوع:

اقتصاد -- جنبه‌های روانشناسی
Economics -- Psychological aspects

موضوع:

امور مالی -- جنبه‌های روانشناسی

موضوع:

Finance -- Psychological aspects

موضوع:

سرمایه‌داری

موضوع:

Capitalism

موضوع:

جهانی شدن

موضوع:

Globalization

موضوع:

شیلر، رابرت ج.، ۱۹۴۶ - م.

شناسه افزوده:

Shiller, Robert J.

شناسه افزوده:

اشتیاق، محمدجواد، ۱۳۷۴ - مترجم

شناسه افزوده:

HBV۴

رده‌بندی کنگره:

۳۳۰/۱۲۲۰۱۹

رده‌بندی دیویی:

۸۴۴۲۱۰۸

شماره کتابشناسی ملی:

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

www.ketab.ir

ناشر:

انتشارات دنیای اقتصاد (وابسته به شرکت دنیای اقتصاد تابان)

روحیات حیوانی

تاثیر روان آدمی بر اقتصاد و اهمیت آن برای سرمایه‌داری جهانی

جرج اکرلاف و رابرت شیلر (برندگان نوبل اقتصاد)

محمدجواد اشتیاق

حسن کریم‌زاده

انوشه صادقی‌آزاد

حسین کریم‌زاده

مریم فتاحی

علی سجودی

۹۷۸-۶۰۰-۴۹۷-۱۰۶-۵

۵۰۰ نسخه

اول ۱۴۰۰

پردیس

تمام حقوق چاپ و نشر، محفوظ و متعلق به ناشر است

نویسندگان:

مترجم:

مدیر هنری:

مدیر تولید فنی:

طراح جلد:

صفحه‌آرا:

ناظر فنی:

شابک:

شمارگان:

نوبت چاپ:

چاپ:

©

- ۹ پیش‌گفتار مترجم
- ۱۳ پیش‌گفتار نویسندگان
- ۱۹ مقدمه
- ۲۰ واقعا مردم پیش خود چه فکری می‌کردند؟
- ۲۱ روحیات حیوانی
- ۲۳ اقتصاد کلان با روحیات حیوانی یا بدون روحیات حیوانی
- ۲۴ طرز کار واقعی اقتصاد و نقش روحیات حیوانی در آن

بخش اول

روحیات حیوانی

- ۲۹ فصل اول: اطمینان و ضریب‌های فزاینده
- ۲۹ اطمینان
- ۳۲ ضریب فزاینده اطمینان

فصل دوم: عدالت و انصاف

- ۴۰ اهمیت عدالت و انصاف
- ۴۱ پرسش‌نامه‌ها
- ۴۳ آزمایش‌ها
- ۴۴ نظریه‌های عدالت و انصاف
- ۴۶ رابطه هنجارها و انصاف
- ۴۷ عدالت و انصاف در اقتصاد

فصل سوم: فساد و خبث‌نیت

- ۵۳ مثال‌هایی از سه رکود گذشته آمریکا
- ۵۴ مؤسسات وام و پس‌انداز و رکود ۱۹۹۱
- ۵۸ انرون و رکود سال ۲۰۰۱
- ۶۱ وام‌های درجه دو و رکود آغاز شده در سال ۲۰۰۷
- ۶۳ صندوق‌های پوششی
- ۶۴ ارتباط با نظریه روحیات حیوانی

- ۶۷ فصل چهارم: توهم پولی
- ۶۸ تاریخچه اندیشه در مورد توهم پولی
- ۶۹ تغییر جریان
- ۷۴ یک فرض
- ۷۵ توهم پولی و قراردادهای استخدامی
- ۷۶ توهم پولی و قراردادهای وامی
- ۷۷ حسابداری و توهم پولی
- ۷۸ خلاصه

- ۸۱ فصل پنجم: داستان‌ها
- ۸۳ داستان‌های سیاسی-اقتصادی
- ۸۶ داستان‌هایی که کل اقتصاد را تحت تأثیر قرار می‌دهند
- ۸۶ ارتباط بین میزان اطمینان و داستان‌ها
- ۸۷ آثار داستان‌ها بر سطح اطمینان و همه‌گیری آن‌ها

بخش دوم

هشت پرسش مهم و پاسخ به آنها

- ۹۳ فصل ششم: چرا اقتصاد دچار رکود می‌شود؟
- ۹۳ رکود دهه ۱۸۹۰
- ۹۹ اقتصاد داغ دهه ۱۹۲۰ منجر به رکود دهه ۱۹۳۰ می‌شود
- ۱۰۳ رکود بزرگ
- ۱۰۹ جمع‌بندی تاریخچه رکودها

- ۱۱۱ فصل هفتم: چرا نقش بانک مرکزی در اقتصاد پررنگ است؟
- ۱۱۲ داستان رایج در رابطه با قدرت بانک مرکزی
- ۱۱۶ اشکالات دیدگاه متداول
- ۱۱۷ محدودیت‌های عملیات بازار باز
- ۱۱۸ دیدگاهی متفاوت نسبت به قدرت بانک مرکزی
- ۱۲۰ ذات متغیر مسئله
- ۱۲۱ پر استرنز و لانگ ترم کپیتال منجمنت

- ۱۲۵ فصل هشتم: چرا برخی از افراد بیکار می‌مانند؟
- ۱۲۵ بیکاری ناخواسته
- ۱۲۹ دستمزد، قیمت و دستمزد کارایی
- ۱۳۲ مردم به‌ندرت در زمان رکود از شغل خود استعفا می‌دهند
- ۱۳۳ واقعا چرا کارفرمایان بیش‌ازحد نیاز دستمزد پرداخت می‌کنند؟
- ۱۳۹ فصل نهم: چرا در بلندمدت نرخ بیکاری و نرخ تورم رابطه معکوس دارند؟
- ۱۳۹ تورم از نرخ بیکاری تأثیر می‌گیرد
- ۱۴۰ سخنی اغراق‌آمیز
- ۱۴۱ توهّم پولی بر دستمزدها اثر می‌گذارد
- ۱۴۳ در بلندمدت
- ۱۴۳ دستمزد پولی و دم خروس
- ۱۴۵ دلیلی دیگر برای وجود یک رابطه معکوس
- ۱۴۷ نگاهی به کانادا
- ۱۴۹ فصل دهم: چرا میزان پس‌انداز برای آینده تا این حد دلبخواهی است؟
- ۱۴۹ عواقب بلندمدت و قدرت بهره مرکب
- ۱۵۲ نقش داستان‌ها و تصورات
- ۱۵۷ مشکل نظریات مرسوم در رابطه با پس‌انداز کردن کجاست؟
- ۱۶۰ پس‌انداز و ثروت ملی
- ۱۶۴ کارت‌های اعتباری و مراکز خرید
- ۱۶۷ پیامدهای این بحث برای ملت‌ها
- ۱۶۹ فصل یازدهم: چرا قیمت دارایی‌های مالی و سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها تا این حد پُر نوسان هستند؟
- ۱۷۲ مثال‌هایی از مسابقه ملکه زیبایی و سیب سرخ
- ۱۷۳ ضریب اطمینان در بازارهای پرمخاطره
- ۱۷۶ بازخوردهای روانی و روحیات حیوانی
- ۱۸۱ روحیات حیوانی و تغییرات قیمت نفت
- ۱۸۴ سازوکار بازار میزان سرمایه‌گذاری‌ها را تعیین می‌کند

در سال‌های اخیر، پرونده‌های متعدد فساد ضربات فراوانی به اقتصاد ایران و امنیت اقتصادی ایرانیان وارد کرده‌اند. در دوره‌ای که موضوع بسیاری از برنامه‌های صدا و سیما تحلیل فسادهای سلطان سکه، مافیای خودرو و ده‌ها پرونده مشابه است، رسانه ملی و شبکه‌های نمایش خانگی تصمیم به ساخت و پخش مسابقه‌هایی با نام «شب‌های مافیا» و «شهروند و مافیا» گرفته‌اند. این برنامه‌های ساده و کم‌هزینه توانسته‌اند بینندگانی از گروه‌های سنی و اجتماعی مختلف به خود جذب کنند و در لیست پرطرفدارترین برنامه‌های ایرانی قرار گیرند. در بازی مافیا بازیکنان با توجه به نقشی که به آنها داده شده ست دو هدف را دنبال می‌کنند؛ آنهایی که در نقش مافیا هستند باید دروغ و بیرنگ‌کاری کنند تا دیگران آنها را با آدم خوب‌های بازی اشتباه بگیرند؛ در طرف مقابل، کسانی که در نقش «شهروندان» بازی هستند، باید سعی کنند تا با زرنگی مچ دروغ‌گویان را بگیرند و اعتماد دیگران را به حرف‌های راست خود جلب کنند.

اینکه این برنامه و بازی مافیا همزمان با پرونده‌های فساد در جامعه پخش و محبوب شده‌اند ممکن است کاملاً تصادفی بوده باشد. اما اکرلاف و شیلر در این کتاب بیان می‌کنند: مطابق با نظر سنجی‌ها، بین دهه‌های ۱۹۴۰ تا ۲۰۰۰ میلادی، «کانترکت بریج» محبوب‌ترین بازی بین خانواده‌های آمریکایی بود؛ بازی که در آن تمرکز بر کار گروهی بوده و به ندرت در آن شرط‌بندی انجام می‌شود. اما همزمان با شیوع فساد و رسوایی‌های اقتصادی در آمریکا در دهه

۲۰۰۰، این بازی به مرور جای خود را به بازی «پوکر» می‌دهد؛ بازی که در آن هر کسی به دنبال منافع خودش است، افراد سعی می‌کنند تا با زبان بدن سر یکدیگر کلاه بگذارند و معمولاً در آن شرط‌بندی انجام می‌شود.

در واقع این مثال به موضوعی اشاره دارد که پیام اصلی این کتاب است: برخلاف آنچه به طور مرسوم در کتب دانشگاهی اقتصاد و مخصوصاً کتب اقتصاد کلان مطرح می‌شود، نمی‌توان تمام رویدادهای اقتصادی را در مدل‌هایسی خلاصه کرد که در آن‌ها همواره فرض بر اقتصادی و منطقی بودن تمام تصمیم‌گیری‌هاست. البته رویکرد مرسوم اقتصاددانان فواید فراوانی دارد؛ مهم‌تر از همه اینکه کاری می‌کند تا تمام مدل‌ها و نظریات قابل کمی‌سازی و سنجش دقیق باشند. اما مطابق با دیدگاه نویسندگان، این رویکرد اقتصاددانان به‌رغم فوایدش، چشم‌پوشی از انگیزه‌های غیراقتصادی و تفکرات غیرمنطقی را توجیه نمی‌کنند. در مثال بالا، تنها به یکی از محورهای نظریه روحیات حیوانی، یعنی جایگاه فماد و خبث‌نیت، اشاره شد. این کتاب به طور مفصل به چهار محور دیگر از روحیات حیوانی، یعنی اطمینان، عدالت‌طلبی، توهم‌پویی و اثرگذاری داستان‌ها نیز می‌پردازد.

هر اقتصاددانی نمی‌تواند این گونه جسورانه علم اقتصاد را نقد کرده و خلاف جریان شنا کند. شاید اگر نویسندگان این کتاب هر دو از برندگان جایزه نوبل اقتصادی نبودند، شاید اگر آن‌ها از برجسته‌ترین استادان دانشگاه‌های برکلی و ییل نبودند، شاید اگر ایشان از مهم‌ترین نظریه‌پردازان اقتصادی به حساب نمی‌آمدند، شاید اگر آن‌ها اکرلاف و شیلر نبودند، چنین نقدی به هیچ وجه بین اقتصاددانان پذیرفته نمی‌شد.

هدف اصلی ترجمه این کتاب انتقال پیام اصلی آن به مخاطب فارسی‌زبان بوده است؛ یعنی تأکید بر اهمیت پرداختن به روحیات حیوانی در مطالعات اقتصادی. اما مترجم به دنبال هدف ثانویه‌ای نیز بوده است. از آنجاکه اکرلاف و شیلر به شدت بر تأثیرپذیری جامعه از داستان‌ها تأکید دارند، در نگارش این کتاب نیز از ده‌ها داستان پرمغز، جذاب و تاریخی استفاده کرده‌اند.

یکی از ده‌ها داستان برجسته این کتاب، مربوط به مقایسه صنعت خودروسازی ژاپن و آرژانتین است. داستان روندی که باعث شد یک خانواده

شرینی که در صنعت فرش بافی فعال بودند، با اعتماد به نفس بیش از حد تصمیم بگیرند به مونتاژ خودرو روی آورده و شرکت تویوتا موتورز را تأسیس کنند؛ و البته داستان ماجراهایی که باعث شدند شرکت خودروسازی آی کی آی آرژانتین که تقریباً همزمان با تویوتا تأسیس شده بود، با وجود استخدام بهترین مدیران آمریکایی امروز دیگر هیچ نام و نشانی نداشته باشد. چنین مقایسه‌ای نشان می‌دهد مسائل فرهنگی، مانند اطمینان، اعتماد به نفس و صبر، کم‌اهمیت‌تر از تصمیم‌های مالی و استراتژیک مدیران نیستند.

داستان تبحر لویز پورتیلو، رئیس‌جمهور مکزیک، در قصه‌گویی برای ملت خود و دیگر ملل؛ داستان سیاه‌پوستانی که در آمریکا قربانی تقسیم‌بندی جامعه به گروه خودی‌ها و غیرخودی‌ها شده‌اند؛ داستان افرادی که آن قدر از بی‌انصافی دیگران خشمگین شده‌اند که حاضرند برای تنبیه آن‌ها از خودشان هزینه کنند؛ داستان کارکنان، کارفرمایان و سیاستمدارانی که توهم پولی، نابینا و ناشنوایشان کرده است؛ و داستان کارخانه‌هایی که قراردادهای مادام‌العمر با کارگران امضا می‌کنند تنها تعداد محدودی از داستان‌هایی هستند که اگر لاف و شیلر با قلم شیوای خود در این کتاب به آن‌ها پرداخته‌اند. امید است با مطالعه این داستان‌ها و آشنایی با نظریه این دو نویسنده بتوانیم مسیر بهتری را برای رهایی از بحران‌ها و رسیدن به سعادت اقتصادی بیابیم.